

Slovenski dom

Stev. 135

V Ljubljani, sobota 15. junija 1940

Leto V

Hitlerjeva sporočila in opomin Ameriki

Amerika nima v Evropi nič iskati - Nemčija ne misli uničiti angleškega imperija - Vojni cilji Nemčije: zavarovanje življenskega prostora, svoboda morij za vse in „spametovanje“ narodov

Newyork, 15. junija. m. Ameriški publicist Karel Wiegant, ki je po rodu Nemec, je bil sprejet pri voditelju Nemčije kanclerju Hitlerju ter je imel pri tej priliki daljši razgovor z njim. Wiegant o tem svojem razgovoru s Hitlerjem poroča naslednje:

To je prvi razgovor, ki ga je imel Hitler od začetka vojne. Sprejel me je v malem gradcu nekega belgijskega plemiča. Prišel je s stališčem Amerike do Nemčije ter podal svoje lastne poglede na Ameriko, potem pa je nadaljeval:

»Nemčija ni imela nikdar ozemeljskih ali pa političnih namenov na ameriški celini in jih tudi danes nima. Kdor trdi kaj drugega, laže. Laže zavestno iz katerega koli razloga. Niti malo nas ne zanima, kako se ameriška celina želi razvijati in graditi svoje nadaljnje življenje. Posebno hočem poudariti, da to velja ne samo za Severno, temveč tudi za Južno Ameriko. Zelim poudariti, da ne verjamem, da bi se nauk, ki ga je svoj čas razglasil predsednik Monroe — Amerika Amerikancem — mogel tolmачiti samo enostransko, samo v eni smeri, kar se tiče nevmešavanja, ker glavni cilj Monroejeve doktrine ni bil v tem, da bi preprečila, da bi se evropske države vmešavale v ameriške stvari. To je Anglija, ki ima v Ameriki ogromne ozemeljske in politične koristi, stalno delala. Namen Monroejevega načela je bil tudi, da se Amerika varuje vmešavanja v Evropi. Smiselnost in upravičenost takšnega razlaganja Monroejevega nauka dokazuje, da ameriški narod ne misli, da bi se mu bilo treba vmešavati v evropska vprašanja. Zato pravim: Amerika Amerikancem, Evropa Evropejcem!«

Nato sem vprašal Hitlerja, kakšno je njegovo stališče o programu oboroževanja, za katerega se tako zavzema Roosevelt. Hitler je odgovoril:

»Tudi pri odgovoru na to vprašanje se držim Monroejevega nauka. Ne zanima me program oboroževanja Združenih ameriških držav. Po razmerah sem tudi sam prisiljen, da že več let izvajam največji oboroževalni program, za kakršnega svet sploh ve, in zato znam razlikovati fantastične bajke od stvarnosti praktičnega življenja.«

Poskušal sem zvedeti nekaj o stališču z ozirom na ameriško intervencijo zaradi množinskih pošiljk vojnega materiala zahodnim evropskim državam. Hitler je odgovoril zelo odločno, da te množinske pošiljke letal in drugega vojnega materiala ne morejo spremeniti izida vojne. Dejal je, da mu ni treba navajati razlogov, iz katerih to trdi. To bodo pokazali dogodki sami.

Na moje vprašanje o »peti koloni« je Hitler odgovoril:

»Ne morem si sploh ničesar točnega predstavljati pod tem pojmom pete kolone. Te kolone nikjer ni, razen v možganih nekaterih fantazistov ali v strahu, ki so si ga izmislili brezvestni propagandisti zaradi svojih očitnih namenov.«

Hitler je znova poudaril, da je Anglija napovedala vojno Nemčiji, in sicer — kakor on pravi — zaradi najsmesnejšega in najbolj brezsmiselnega povišanja. Dodal je:

»Nemčija bo dobila to vojno, ker nemški narod ve, da je njegova stvar pravična. Dobila jo bo zato, ker je nemška vojaška organizacija in vrhovno poveljstvo najboljša in zato, ker imamo sploh najboljšo vojsko in najboljšo vojaško opremo.«

Ali imate namen uničiti britansko svetovno državo?

»Nikdar nisem imel namena, pa tudi ni bil moj cilj, da bi uničil britanski imperij. Prav nasprotno: še pred začetkom sedanjih vojn sem stavil britanski vladi predlog, v katerem sem šel tako daleč, da sem Veliki Britaniji ponudil pomoč Nemčije pri delu za ohranitev njenega imperija. To mojo ponudbo so s prezirom odklonili. Od Anglije nisem zahteval drugega, kakor da je treba Nemčijo smatrati za enakopravno ter z njo tako ravnavati, da bi Anglija varovala nemško obalo, če bi bila Nemčija zapletena v vojno na drugi strani, in da se mi vrnejo nemške kolo-

nije. Sedaj jih bom tudi dobil. V Londonu so javno pisali in govorili, da je treba narodni socializem uničiti, da je treba Nemčijo razkosati in razdeliti in zaradi tega popolnoma razorožiti ter jo narediti brez moči. Nikdar nisem poudarjal takšnih ciljev in namenov nasproti Angliji. Ko je Anglija izgubila bitko za bitko, so angleški oblastniki s solzami v očeh prosili Ameriko za podporo ter zatrjevali, da Nemčija ogroža britanski imperij in ga hoče razbiti. Resnično, v tej vojni bo nekaj uničenega, in sicer kapitalistična zveza, ki je zaradi nizkotnih osebnih koristi bila pripravljena uničiti milijone človeških življenj. Toda njih ne bomo uničili mi, temveč jih bodo uničili njihovi lastni narodi.

Sedanja vojna bo brezpogojno odpravila nadzorstvo nad morji, nadzorstvo, ki ga izvaja Anglija. Od tega bo imel srečo ves svet. Zahtevajoč svobodo morja, razumem popolnoma zavarovano pravico držav, ki ne sodelujejo v vojni, da se svobodno in brez vsakega nadzorstva lahko poslužujejo morja.«

Voditelj rajha je nato dejal, da se v vojni dejansko blokada mora omejiti samo na obalo vojskujočih se držav, nato pa svoja izvajanja nadaljeval takole:

»Nemčija na Sredozemskem morju nima niti ozemeljskih, niti političnih zahtev. Nemški narod ne priznava pojmovanja, po katerem bi se vsaka država morala povsod, v vsakem delu sveta obvezno vmešavati. Če pa Anglija in Francija trdita, da imata koristi po širnem svetu, so to zahteve po nadoblasti na svetu, zahteve, ki jih v bodočnosti Nemčija ne bo več trpela. Nemčija ne bo dopustila, da bi se kjerkoli v njenem življenjskem prostoru vmešavala kakršna koli država. Nemčija se ne bavi z vprašanji, ki so izven okvira njenih življenjskih potreb in ki se zato tičejo drugih narodov. Toda, samo zaradi primera navajam, neki britanski minister pravi, da je angleška meja ob Renu. To je tako neumno, tako nezno. Mislim, da ne bi bilo neumnosti, če bi recimo jaz hotel povedati, da so meje Nemčije na Missisipiju, ob Amazonki ali ob Rumeni reki. Sicer pa bomo

Nemška in zavezniška poročila o včerajšnjem dnevu na bojišču:

Pariz se je vdal!

Napovedi o neposrednem nemškem napadu na Anglijo

Pariz, 15. junija. Reuter: V trenutku, ko so Nemci vkorakali v Pariz, katerega so dejansko obkolili, je bilo mesto popolnoma pusto. Večina Francozov se je vrnila na domove ali v trgovine, kjer so spustili roloje. V mestu je vladala grobna tišina. Stave in mostovi so ostali nedotaknjeni, le velike tovarne orožja v predmestjih so poglajali v zrak. V mestu je ostalo nekaj britanskih državljani. Poleg drugih je v mestu ostal tudi pariški nadškof kardinal Suhard, ostal je tudi ameriški veleposlanik Bullitt z več ameriški častniki.

Glavni stan nemške vojske, 15. junija. Vrhovno poveljstvo sporoča: Drugi del velikega vojskega pohoda na zahodu je zmagovito končan. Odpor na francoskem severnem bojišču je slabil. Ob spodnjem teku smo prestopili Seino na širokem bojišču. Havre je zavzel. Na vsem bojišču od Pariza do Maginotove črte pri Sedanu se nasprotujoč umika. Naše tankovske in motorizirane čete so na več krajih izvedle predore skozi sovražnikovo črto in prehiteli čete, ki se umikajo. Na teh krajih se je sovražnik rešil z begom in pustil vojni material. Nemške pehotne divizije so predrele obrambne postojanke pri Parizu. Sovražnik ni imel več zadosti moči, da bi branil francosko prestolnico. Naše zmagovite čete korakajo od danes dopoldne v Pariz. Vzhodno od Marne smo zavzeli Vitry le François in smo prispeli na južni konec Argonskega gozda. Višino 304 severovzhodno od Verduna smo zavzeli središče. Vogelini steber Maginotove črte je zavzel. Začel se je tretji del boja: preganjanje sovražnika do popolnega uničenja. Zgodaj jutraj so nemške čete začele napad na Maginotovo črto. Čeprav je bilo včeraj slabo vreme, so naše letalske enote, zlasti pa oddelki »Stuka« podpirali napredovanje vojske na več krajih bojišča. Letala so uspešno bombardirala zbirališča čet, kolone čet na pohodih ter prevozne kolone v sovražnikovem zaledju ter jih obsule s strojniškim ognjem. Prav tako je bilo razbitih več letališč, železniških zvez, zlasti vzhodno od Marne.

Berlin, 15. junija. m. United Press poroča: Z odločujočega mesta poročajo, da bo francoski odpor v najkrajšem času popolnoma slabil in da bo neposredno za tem nastopilo četrto obdobje vojne na zahodu, to je neposredni napad na Anglijo. Položaj Francije je popolnoma brezupen, med tem ko Nem-

čija dozdaj v bojih ni izgubila vseh svojih moči. Treba je računati z morebitnimi nadaljnjimi prese-

nečenji.

Pariz, 15. junija. Reuter: Poročilo francoskega vrhovnega poveljstva se glasi: Nadaljuje se po-

Vojna med zavezniki in Italijo:

Italijanske oblasti izpraznjujejo Milan

Zavezniški letalski napadi na Benetke, Rim in železnico ob zahodni obali Italije

London, 15. junija. m. Po poročilih iz Italije so oblasti ukazale, da se prebivalstvo iz Milana izseli. Na tisoče žensk in otrok je že sredi noči začelo zapuščati mesto.

Kairo, 15. junija. Reuter: Angleško poveljništvo je izdalo sredi noči sporočilo: Enote zavezniške mornarice so takoj ob začetku vojne z Italijo položile na Sredozemskem morju mine zaradi varstva plovbe in uničenja sovražnih ladij. Zavezniške ladje pri tem niso videle niti ene sovražne ladje. Angleški bombniki so bombardirali v torek luko Tobruk v Libiji. Pri tem so jim pomagale tudi pomorske enote. Obalno topništvo je obstreljevalo te enote, toda nobena zavezniška ladja ni bila zadeta. Sporočilo angleškega letalskega poveljništva pravi, da sta bili zadeti dve sovražni podmornici in ena križarka. Zadeta je bila italijanska križarka »San Giorgio« (9000 ton) ter dve podmornici. Vse tri ladje so začele goreti. Razen tega je bila uspešno napadena še tretja sovražna podmornica. Uničenih je bilo večje število min ob egiptovski obali. Italijani so potopili na Sredozemskem morju neko holandsko ladjo. Štiri osebe so utonile.

Včerajšnji letalski alarm v Aleksandriji je trajal od 12.25 do 13.

Centu, 15. junija. o. Dve italijanski poškodovani podmornici sta se včeraj zatekli v pristanišče Centu v španskem Maroku. Pred prihodom podmornic je bilo slišati od Gibraltarja hudo topovsko streljanje. Podmornici so poškodovali Angliji. Poveljnika podmornic pravita, da bosta po končanem popravilu odplula iz Centu navzlic angleškim vojnim ladjam, ki strazižijo pred Centu.

Madrid, 15. junija. Reuter: Neka italijanska podmornica, katero so preganjale angleške la-

zda končno razstili vprašanje Rena, tako da v bodoče angleškemu predsedniku vlade ne bo treba trpeti pod vplivom takšnih zemljepisnih zablod.

Casnikar Wiegant je zastavil nato vprašanje, ali Hitler ne bi mogel vsaj v glavnih potezah obrazložiti svojega naziranja o bodočem miru. Voditelj rajha ni bil razpoložen, da bi govoril podrobneje o tem vprašanju. Dejal je le:

»Cilj, za katerim teži Nemčija, je upostaviti mir, ker ni Nemčija napovedala vojne Angliji in Franciji, temveč sta se Anglija in Francija zaradi najsmesnejših pogojev spustili v vojno z Nemčijo. Temeljno načelo tega miru bo stalno spoznanje, da resničnega miru ne more biti brez upoštevanja življenjskih potreb velikih narodov in da samo popoln puhloglavac lahko veruje, da bi kak »superversalies« lahko bil boljši kakor pa je bil Versailles. Za najvažnejši cilj pri upostavitvi miru pa smatram odstranitev tistih mednarodnih tolp, ki žive od hujkanja enega naroda proti drugemu, odstranitev tistih, ki bi z vojnami hoteli prikriti ali pa celo popraviti posledice svoje nesposobnosti na političnem ali gospodarskem polju. Čisto na jasnem sem si o tem, da tega cilja ni mogoče doseči izključno z mirovnimi pogodbami, temveč da mu more koristiti tudi povrnitev njihovih narodov k zdravemu razumu. V ta zdravi razum verujem tudi poleg vsega histeričnega kričanja in poleg vseh poskusov prekrivavanja z bajkami in izmišljenimi zverstvi, o petih kolonah ter padalkah, preoblečenih v nune itd., itd. Če bi vojaški poraz Anglije in Francije pomagal, da tudi v teh državah zmaga zdrav razum — morda gledam z merilom daljne bodočnosti tega sveta — žrtve te vojne vendar ne bodo v toliki meri zaman, kakor se to morda prvi trenutek zdi.«

večano prodiranje sovražnika na obeh straneh Pariza. Zaradi tega prodiranja so se čete, ki branijo Pariz, umaknile z obeh strani mesta po dobljenih ukazih. S tem, da je odnehalo od neposredne obrambe prestolnice, ki je sedaj odprto mesto, je vrhovno francosko poveljstvo želelo prihraniti prestolnico opustošenje, katero bi obramba povzročila. Vrhovno poveljstvo sodi, da noben koristen strateški razlog ne opravičuje žrtvovanja Pariza. Na širokem bojišču v Champagni napreduje sovražnik proti jugu. Zdi se, da imajo njegovi prednji oddelki za cilj Romilly in St. Didier. Naše borbe in premiki potekajo v najlepšem redu.

dje, se je zatekla v špansko luko Algeciras.

Angleške vojne ladje so napadle včeraj italijansko tovorno ladjo »Eddo« 6107 ton. Omenjena italijanska ladja je nasledla pri Tenerifi na Kanarskih otokih.

Nekje v Franciji, 15. junija. m. Reuter poroča: Sredi noči poročilo francoskega vrhovnega poveljstva pravi:

V noči med 13. in 14. junijem je poseben oddelek francoskih vodnih letal obstreljeval in zažgal zalogo tekočega goriva v Beneski pokrajini. Drugi oddelek letal je metal letake na Rim.

Naše vojne ladje so bombardirale industrijske naprave in železniške proge na italijanskem primorju.

Kairo, 15. jun. Reuter: Prve boje na egiptovski-libijski meji je izvedla ogledniška četa lahkih britanskih tankov. Tanki so podrli ograjo iz bodeče žice, ki ozračuje mejo, ter so ne-nadoma zavzeli italijansko strojno postojanko. Včeraj je bilo javljeno, da sta bila pri tej operaciji ujeta dva italijanska častnika in 60 vojakov in da zaplenjene tri strojne. Ostali Italijani pa so pobegnili na vse strani.

London, 15. junija. o. Angleški radio poroča, da so zavezniška letala včeraj spet bombardirala vojaške naprave v Benetkah in pa železniško progo ob zahodni obali Italije. Bombardiranje so bile tudi zaloge petroleja pri Rimu. Vsa letala so se srečno vrnila. Italijanska letala so bombardirala Nairobi v Keniji in prizadejala malenkostno škodo. Angleška letala so bombardirala neko letališče v Libiji tik ob egiptovski meji in pa Asab v Somaliji, kjer so sestrelili en italijansko letalo, tri pa so se vnela. Včeraj so italijanska letala trikrat napadla Malto in sta bila ob tej priliki ubita dva civilista in dva vojaka.

Govor predsednika Združenih držav:

Nemški uspehi ogrožajo Ameriko

Newyork, 15. junija. m. Vsa Amerika je pod močnim vtisom dogodkov v Evropi. Govor francoskega predsednika vlade Reynauda, ki ga je imel v Toursu, je bil le pol ure pozneje objavljen po ameriških radijskih postajah. V tem govoru je Reynaud poslal zadnjo prošnjo predsedniku Rooseveltu. Bilo je ob sedmih jutraj. Kot prvi odgovor uradnih ameriških krogov je bil dve uri nato govor podpredsednika USA Garnerja, ki ga je imel preko radijske postaje Columbia. Garner je dejal:

»Po Reynaudovem govoru se lahko reče, da je Amerika v nevarnosti.«

Nato je Garner naštel celo vrsto dokazov, da zmaga Nemčije ogroža demokracijo v Ameriki in da se že zdaj v Severni Ameriki kaže akcija, ki je naperjena proti ameriški varnosti. Amerika se mora boriti v Evropi in istočasno pripraviti obrambo na svojih tleh.

Garner je poudaril, da se Amerika mora poslužiti za svojo lastno korist Churchillovega sklepa, da se bodo zaveznički borili do zadnjega trenutka v Evropi celo pod najtežjimi okoliščinami. Garner je zahteval, da vlada USA da materialno pomoč zavezničkom tako golgo, dokler sami ne bodo do zob oboroženi, da bodo z lastnimi silami mogli rešiti stvar v korist pravičnega miru.

Casnikarji so bili včeraj na običajnem sprejemu pri Rooseveltu. Pri tej priliki Roosevelt ni hotel dati nobene izjave, to pa z ozirom na težek položaj. Poudaril je samo to, da je včeraj spet začel

z delom odbor za obrambo Amerike, kar samo po sebi predstavlja zelo važno dejstvo v opredelitvi Amerike.

Gospa Rooseveltova je potrdila odločnost USA, da se zaveznikom da na razpolago vsa stvarna pomoč.

Po mnenju vladnih krogov bo dala odgovor predsedniku francoske vlade na njegovo prošnjo sama ameriška zbornica, ki bo odgovorila na novo poslanico, katero bo prihodnje dni Roosevelt poslal kongresu. Odločitev kongresa se že v naprej lahko določi: kongres bo izrazil svoje obžalovanje, da narodne koristi ovirajo Združene države za vstop v vojno, toda Amerika bo brez pridržka dala svojo stvarno podporo zaveznikom.

Kancler Hitler naj bi — po švicarskih vesteh — danes obiskal Pariz in imel pod slavalokom Zmaga govor. Vest je malo verjetna.

Turška republikanska stranka je včeraj imela sejo, na kateri so odobrili turško politiko v sedanjem položaju in sprejeli resolucijo, v kateri izražajo željo, naj Turčija ostane nevtralna, dokler je ne bi Italija napadla.

Nemške oblasti zanikajo, da bi bil pri prihodu nemške vojske v Pariz ameriški poslanik Bullitt aretiran.

Angleško letalstvo je preteklo noč izvedlo hude napade na zaledje nemških čet.

Nadaljevanje bojev v Franciji

Francosko poročilo o odbitju nemškega napada na začetek Maginotjeve črte

Nekje v Franciji, 15. junija. o. Reuter: Sredi noči poročilo francoskega vrhovnega poveljništva se glasi: Na vsem bojišču od morja do Ardenov se bitka nadaljuje, toda na gotovih točkah z manjšo srditostjo. Umik čet pariške armade, ki je bil napovedan v današnjem sporočilu, je bil izvršen po naših načrtih. Naše čete so večkrat izvršile protinapade. Sovražnik je davi začel zelo srdit napad s oklopnimi enotami

in letalstvom na naše položaje zahodno od Saare. Napad je bil odbit z velikimi izgubami.

Pariz, 15. junija. o. Kljub zasedbi Pariza po Nemcih se boji z nezmanjšano silo nadaljuje od morja pa do Maginotjeve črte. Na več krajih so poskušali Nemci prodreti francosko obrambno linijo, kar jim ni uspelo in so celo na nekaterih krajih francoske čete izvedle protinapade. Le na spodnjem delu Seine je uspelo nemški motorizirani koloni prekoračiti reko.

Vesti o zavezniških letalskih napadih na Primorskem

Italijanska meja, 15. junija. o. Po vesteh, ki prihajajo z italijanske strani, je zavezniško letalstvo bombardiralo velike ladjedelnice v Tržiču (Monfalcone) pri Trstu. Pri tem je bilo 30 ljudi mrtvih. Bombardirana je bila tudi veliko nova elektrarna pri Plavah ob Soči. Nocojšnjo noč je bil dan alarm v Postojni in Gorici. Zdi se, da so zavezniška letala bombardirala neko železniško križišče na Krasu.

V Ankari so bile včeraj hude demonstracije za vstop Turčije v vojno proti Italiji.

Novi angleški poslanik v Moskvi Cripps ter novi francoski poslanik Labonne sta imela včeraj dolg pogovor s sovjetskimi zunanjim ministrom Molotovim.

Predsednik avstralske vlade Menzies je poslal predsedniku francoske vlade Reynaudu kablagram, v katerem odobrava deklaracijo angleške vlade glede sodelovanja s francosko vlado ter zagotavlja, da bo Avstralija nudila Franciji najpopolnejšo podporo.

Angleška kraljica govori trpečemu francoskemu ženstvu

London, 15. junija. m. Reuter poroča: Kraljica Elizabeta je imela snoči govor, ki j bil namenjen francoskim ženam. V njem je med drugim dejala:

Zelim nocoj francoskim ženam, ženam tiste junaške Francije, ki v tem trenutku brani samo svoje cilje, temveč tudi svobodo vsega sveta, izreči čestitke in izraziti občudovanje, ki ga njihovo trpljenje in hrabrost uživata v naših srcih. Mi se klanjamo pred poveljniki in vojaki francoske vojske, ki se odločno upirajo in bore kot še nikdar prej. Toda mi tudi mislimo tudi na francoske žene, ki spremljajo svoje sinove, svoje može in svoje brate z me-

Vesti 15. junija

Italijansko vrhovno poveljstvo bo od danes dalje izdajalo uradno poročilo o vojnih dogodkih prejšnjega dneva šele naslednji dan ob 13. Zaradi tega z njim ne bomo mogli postreči našim bralcem, kakor smo to delali teden dni.

Francoska vlada se je preselila iz Toursa, ki so ga zadnje dni neprenehoma bombardirala nemška letala, v pristaniško mesto Bordeaux v južnozahodni Franciji. V zadnji svetovni vojni se je tja preselila že v jeseni 1914.

50 francoskih divizij je zadržanih na Alpah in niso mogle iti na pomoč Weygandovi severni vojski, ki se je zaradi tega morala umakniti in prepustiti Nemcem Pariz. Naglo napredovanje Nemcev je v veliki meri zaradi tega italijanski uspeh, s čimer je Italija Franciji poplačala vse, kar ji je ta storila, pišejo Italijanski listi, ko zmagoslavno poročajo o vdaji Pariza.

Italijanski radio hudo napada angleške vojake, ki so se umaknili iz Norveške, in pravi, da so izvajali strašno nasilje nad civilnim prebivalstvom in da so pri odhodu pustili vse polno zastrupljenih konzerv, bombonov in strupenih cigaret, da bi se masčevali nad Norvežani, s katerimi so se skupno bojevali.

Angleška vlada se bavi z mislijo, da bi 300.000 otrok iz Anglije preselili v Kanado, Avstralijo in v druga angleška posestva.

Italija ima pravico do gospodarjenja nad Sueškim prekopom že zaradi tega, ker je zamisel o prekopu spočel Italijan Negrelli, izvedel pa jo je potem Francoz Lesseps s francoskim kapitalom, pravi španski list »Arribas«.

Dve tretjini pariškega prebivalstva je pred nemško zasedbo zapustilo mesto.

Plovba med Italijo in Albanijo je ustavljena zaradi min, ki so jih po Jadranu položile angleške podmornice.

Španska vojska je včeraj po sporazumu s Francijo zasedla pristanišče Tanger nasproti Gibraltarja na afriški strani. Pristanišče je doslej bilo pod mednarodno upravo, ki je pa postala nemogoča zaradi vstopa Italije v vojno.

Italijanski in nemški tisk z ogromnimi naslovi piše o vdaji Pariza. Italijanski tisk posveča skoraj več pozornosti kakor pa nemški temu dogodku.

Finska bo nazivlje težavnemu gospodarskemu stanju plačala obrok svojega vojnega dolga Ameriki. Ta obrok zapade danes. To je edina država na svetu, ki je sposobna kaj takega, kar je lep dokaz za finsko poštenost.

Italijanska in nemška vojna gre za tem, da po pravi krivici in neznošno stanje, ki ga je v Evropi ustvarila versajska mirovna pogodba, pravi »Giornale d'Italia«.

Zavezniki so doslej ujeli ali pa so posadke same potopile za 210.000 ton italijanskih ladij.

Kanceler Hitler kot vrhovni poveljnik nemške vojske, maršal Göring kot poveljnik letalstva in general Falkenhofst ter admiral Raeder so izdali dnevne zapovedi, v katerih se zahvaljujejo nemški vojski, letalstvu in mornarici za uspehe na Norveškem.

Nemške izgube na Norveškem znašajo po nemškem uradnem poročilu tri križarke, deset rušilev, šest podmornic, 15 pomožnih bojnih ladij, 90 letal ter še 27 letal, ki so se poškodovale. Ijubne ljudi znašajo 1317 mrtvih ter 1604 ranjenih, med prevozi pa je utonilo 2375 mož. Angleške izgube znašajo po nemškem poročilu eno letalo nosilo, eno križarko, deset rušilev, 19 podmornic ter eno prevozno in petrolejsko ladijo.

»Stopniki« gibanja za osvoboditev Abesinije so se sešli v Džibuti in sklenili z vsemi silami podpirati zavezniško akcijo proti Italiji, poroča francoska agencija Havas.

Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljana priredi danes, dne 15. junija 1940 ob 19 promenadni koncert v »Zvezdi«. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« pod vodstvom kapelnika g. Herberta Svetela.

Clements Ripley:

KRIŽANA LJUBEZEN

Vedela je: prihajajo po Presa. V trenutku ji je preletel misli spomin na srečanje in sestanke z Amy nekaj trenutkov prej. — Umaknila se je k ograji, ki je bila ob stopnicah, ki so vodile v prvo nadstropje. Tu se je obnemoglo in zmučeno naslonila zlastno ob stebel.

»Kje je?« je naglo in uradno vprašal stražar. Videlo se mu je, da ga ni volja z razgovorjanjem izgubljati mnogo časa in da zahteva kratak odgovor, ker je časa, malo, a bolnikov mnogo. Transport že čaka in treba je zbrati samo še nekaj teh nesrečnikov, da bo sprejeto krenil proti kužnemu otoku, da se bodo ponovili vsakdanji žalostni prizori po mestnih ulicah.

»Zgoraj na koncu hodnika« je odgovorila Miss Julija in zamisljeno in žalostno gledala za njimi. Videla je, kako je stražar čvrsto zgrabil puško v desno roko, kako je gledal mačka preiskoval skoraj po dve stopnici in kako urno so mu sledili bolničarji z nosilnico. Slišala je, kako so se na koncu hodnika odprla vrata njene sobe, kako so stražar in nosači stopili v sobo, kako je v sobi nastala grobna tišina, nato razburjeno tekanje in kratka povelja. — Presa so prenašali iz postelje na nosilnico. Zoneti so se odprla vrata in nosači so

noj, ki sem vedno tako neizmerno ljubila Francijo. Trpim ravno tako kakor ve. Z vami mislim na tiste lepe dni, ko je bil pred ne polnim letom dvema letoma Pariz okrašen s toliškimi čari za sprejem kraljice in kraljice Anglije.

Zdaj sem občutili, kako bi se sreč francoskih žena in tem ženam želim v teh težkih dneh povedati, da njihovo trpljenje ni nesreča. Mi vmo, da je vedenje Francozov v tej vojni bilo ravno tako vzvišeno kakor vedenje Francozov. Mi vemo, da se francoske žene niso bale, da bi izgubile svoje dobrine. Pretrepele so razrušenje svojih ognjišč, sovražni vdor in bombardiranje. Vem, da bi zelo rade dale vse, kar imajo, celo svoje življenje samo, da bi zagotovile rešitev domovine. Narod, ki pri obrambi razpolaga s takimi ljudmi, narod, ki ljubi takšne žene, bo gotovo zmagal. Takšni ljudje imajo brez pridržka pravico na podporo vseh svobodnih narodov na svetu.

Pred nekaj dnevi sem obiskala v naših bolnišnicah ranjene in bolne Francoze, ki so jih pripeljali iz Dunkerquea. Vsakemu od njih sem rekla kako besedo v francoščini ter sem se zanimala za njihove rane. Vsi, tudi najtežji ranjenci, so mi rekli: Vse je v redu.

Verujem, da bo po težkih dneh napočil čas, ko bosta naša dva naroda z vztrajnostjo nadomestila zaostanek in v svojem oboroževanju in da bosta tudi drug drugemu mogla reči: zdaj je vse v redu.

To je upanje, ki ga dolgujem hrabrosti naših ranjenih vojakov, upanje, ki sem ga želela nocoj izraziti s najtoplejšimi simpatijami vseh žena Britanije, ki so zaradi skupne zmagave pripravljene vse žrtvovati in vse storiti kar dela čast vam in vaši veliki domovini.

Ljudska fronta - vzrok sedanje francoske stiske

Zürich, 15. jun. o. Švicarsko časopisje se bavi z vzroki, ki so privedli do sedanjih hudih dogodkov v Franciji. Nekateri listi trdijo, da Francozi niso marali videti nevarnosti nemškega oboroževanja, drugi pa sodijo, da so Francozi najbolj oslabila tri leta ljudske fronte. Frontaški voditelji so sistematično slabili vojaško silo Francije, onemogočali oboroževanje v zraku in na kopnem ter bili nekateri celo v plačani službi sovražnika, kakor priča primer Blumovega osebnega tajnika Amourellea, ki je bil pred kratkim obsojen na smrt in ustreljen, ker je prodajal Nemcem zapisnike s tajnih vojnih sej francoskega senata.

Sodelovanje Jugoslavije in Romunije za mir

Bukarešta, 15. junija. m. Novi jugoslovanski poslanik v Romuniji dr. Aleksander Avakumović je včeraj izročil kralju Karolu svoje poverilnice. V govoru, s katerim je te listine izročil, je veleposlanik poudaril pripravljenost jugoslovanske in romunske vlade, da še nadalje ostaneta zvesti ohranitvi miru in varnosti v tem delu Evrope ter da izvajata svojo miroljubno politiko v okviru Balkanske zveze, da se obrani neodvisnost in svoboda obeh prijateljskih in zaveznih narodov.

Živilski trg Podražitev kuriva

Ljubljana, 15. junija.

Današnji živilski trg je bil kljub deževnemu vremenu živahen, bogato založen z vsemi dobrinami in tudi gospodinje so dobro nakupovale vse različne potrebe. Treba je tu poudariti, da ne vlada pravično in pravilno razmerje med cenami starega in novega krompirja. Stari krompir je po 2,5 do 3 din, cene pri novem so od 8 din prejšnji teden padle na 5 din za kg, ker se je na trgu pojavil že domači zgodnji krompir iz okolice. Na trgu je že tudi domači grah. Strožji domači grah je po 4 din, nekatere branjeve pa ga drže še po 5 do 6 din kg. Strožjega fižola je na trgu vedno več. Sedaj je že po 10 do 12 din kg, ko je bil še pred 14 dnevi po 16 do 18 din. Na trg so prišle tudi že domače kumare. Bile so po 1 din komad, odnosno celo po 2 din. Češnji je v izobilju. Na trgu so že domače češnje z Orlega, od Sv. Lovrenca in sosednje okolice. Bile so po 6 do 7 din kg. Ostale češnje iz Dalmacije in mostarske so po 10 do 14 din. Na trg so prišle tudi prve bosanske češnje iz Breke. Bile so po 7 din kg.

Prostor za gozdne sadeže je bil danes močno zaseden. Gobarice so prodajale lepe jučke po 4 din merica, slabše po 2 din. Mnogo je rdečih gozdnih in vrtnih jagod. Oboje so bile po 8 din liter. Borovnic je tudi dosti. Bile so po 3 din liter.

Ob tej priliki, ko poročamo o živilskem trgu, naj se dotaknemo kuriva, zlasti cen za bukova drva. Te cene se rapidno dvigajo in bo skoraj na jesen nemogoče, da bi se celo srednji sloji mogli pri- merno preskrbeti s drvi. Danes je že kubični me-

Toča je v Slovenskih goricah napravila za več kakor 5 milijonov škode

Maribor, 14. junija.

V našem listu smo pred časom poročali o strahoviti toči, ki je pred 14 dnevi pustošila po Slovenskih goricah. Po toči so strokovnjaki takoj pričeli z ocenjevanjem škode, ki jo je toča po raznih krajih napravila. Strokovnjaki so te dni svoje delo dokončali in ugotovili, da znaša škoda skupno 5.377.600 dinarjev. Najbolj so trpele občine Velka, Sv. Jurij v Slov. goricah, sv. Ana v Slov. goricah, delno pa so bile prizadete tudi Sv. Jakob v Slov. goricah, Sv. Lenart in Jarenina.

Za ocenjevanje škode so poslovala posebne komisije, ki so ugotovile, da je bila najbolj udarjena občina Velka, v kateri so popolnoma uničene vse važnejše kulture. Zlasti strahoviti so bili potolčeni kraji Ploderšnica, Gradišče, Šmart, Sp. Velka. V občini Sv. Jurij so najbolj prizadeti vasi Zg. Gašteraj, Žitence in Sp. Gašteraj, v občini Sv. Ana Žiče, Ledenik, Kremberg, v občini Sv. Jakob Bočna, Počenin in Zg. Jakobski dol.

Po ugotovitvah komisij je v šestih občinah in 28 vaseh delno uničenih 2173 hektarjev kultur, od tega 831 njiv in vrtnih sadežev, 529 ha travnikov, 290 ha vinogradov ter 523 sadovnjakov. Od poljskih sadežev so najbolj trpele žitarice, saj je popolnoma zbitih 83 ha pšenice, 81 ha ozime rži in 172 ha ječmena. Navedena površina ozimnega žita je tako uničena, da njiv ni bilo mogoče niti pokositi ter jih bodo zato kmetje morali kar preorati in jih zasejati z ajdo in s prosom. Kmetje v teh krajih so zaradi škode toliko bolj prizadeti,

ker je bilo toč že letošnjo zimo veliko pomanjkanja žita, čemur je bila kriva lanska slaba letina. Ljudje so že komaj čakali, da bi letošnje žito dozorelo in da bi bilo konec te stiske. V najlepšem upanju pa jih je zadela katastrofa, zaradi katere bo kmetom že poleti primanjkovalo kruha, da o jeseni in zimi niti ne govorimo. Jeseni bo primanjkovalo seveda tudi semenskega žita.

Vinogradi so najbolj trpeli v občini Velka, kjer je 83 ha popolnoma zbitih. V sadovnjakih je drevje popolnoma stolčeno na površini 307 ha. Pri škodi v vinogradih in sadovnjakih je treba pripomniti, da je komisija ugotovila le škodo, ki jo je toča napravila na letošnjih pridelkih, nikakor pa pri tem ni všteta škoda, ki se bo pokazala še v prihodnjih letih.

Kakor je videti, je toča napravila velikansko škodo. Zato je pač samo po sebi razumljivo, da je izdatna pomoč za te kraje nujna. Doslej so ti kraji dobili brezplačno 3 vagone kornice ter 2 vagone pšeničnih otrobov, v doglednem času pa bo prebivalstvo dobilo še ajdo. Banska uprava je bila naprošena za dobavo še 4 vag. nove kornice po zelo znižanih cenah ter za brezplačne vozovnice za prevoz hrane. Doslej je banka uprava žrtvovala za pomoč prizadetemu prebivalstvu 80.000 dinarjev. Nekaj so prispevale tudi nekatere organizacije. Vsa ta pomoč pa je seveda še premajhna in bo treba še precej sredstev, da bo prebivalstvu vsaj delno popravljena škoda, ki jo je od toče utrpelo.

Drzen vlom za Gradom z bogatim plenom

Vlomilec je odnesel 17.200 din gotovine in mnogo zlatnine in dragoceno lisičjo boo - škoda nad 40.000 din

Ljubljana, 15. junija.

Cesta za Gradom je v prometnem pogledu ena najživahnejših cest, saj je po tej cesti, ki vodi ob Gruberjevem prekopu od Raetoharja na dolenski strani tja proti Strelški ulici, prav živahen avtomobilski, avtobusni in vozovni promet. Prebivalci mirno žive in se ukvarjajo z dnevnimi posli. V četrtek okoli polnočnega je zavladalo tam veliko razburjenje. Vse je samo govorilo o drznem vlamu, ki je bil izvršen v stanovanje zasebnice Sonje Nedeljkove.

Na križišču Ceste za Gradom in Strelške ulice ter ceste proti domobranski vojašnici stoji prilijčna, prijazna hišica, ki je bila last g. Eme Kovarčeve in nosi št. 11. Zasebnica Sonja je stanovala pri gospodini Mariji Jaklovi in je imela v najemu podstrešno sobo. V četrtek dopoldne je bila odsojna z doma. Soba je lepo, kakor običajno zaklenjena in odšla. Njena gospodinja Jaklova je tudi dopoldne odšla z doma.

Kako je bil odkrit vlom? Na prav čuden in ne-navadni način!

Soseda zasebnice Sonje je prejela prejšnji dan, v eredo 12. t. m. dopisnico, s katero ji neka šivilja Ana Finčeva sporoča, da naj se 13. t. m. ob 10. uri dopoldne oglasi na njenem domu na Vodovodni cesti št. 13 z obema punčkama, da bo njima pomerila obleke po naročilu nekakega dobrotnika. Soseda Marija Černičeva, žena železničarja, ni pazila na točen naslov, ker je bilo namesto pravega kretnega imena navedeno drugo »Lucija«. Bila je radovedna. Z dopisnice je odrezala le naslov Finčeve, nato pa ostalo dopisnico vrгла v štedilnik.

V četrtek dopoldne je Černičeva odšla na Vodovodno cesto z obema hčerka. Iskala je hišo št. 13 na Vodovodni cesti. Na prostoru, kjer bi naj stala ta hiša, je žal ugotovila, da leži stavbna parcela brez hiše. Takoj jo je obsla zla slutnja, da jo je nekdo moral namenoma zvesti tako daleč, da bi mogoče v hiši št. 11 za Gradom napravil kak večji vlom in kaj sličnega. Pohitela je domov. Hitro je odprla svoje stanovanje. Bilo je vse v redu. Toda soba sosede Sonje je bila odklenjena. Hitro je nato obvestila gospodinjico, ki je ob istem času prišla domov. V Sonjini sobi so našli vse razmetano. Jasno je bilo že na prvi pogled, da je v sobi »plenil in brekal« drzen vlomilec. Hitro je bila o tem obveščena policijska stražnica na Poljanah. Ta je na licu mesta ukrenila vse potrebno, da se stvari niso premaknile, hkratu pa je o vlamu obvestila kriminalni oddelček policijske uprave. Prišel je tudi na lice mesta daktiloskop, ki je posnel nekatere prste otiske, ki so se našli na lesenih šatulji in drugod.

Vlomilec je prišel v Sonjino sobo na naveden način, kakor delajo to poklicni vlomilci pri pripravi ključavnicah. Z navadnim vitrihom je odprl

ter bukovih drv, to nerezanih na drobno, po 150 din. Ni čudno torej, da človek srečuje cele trume in skupine žensk in moških, tudi boljši obeljenih, ki imajo srednje dohodke na mesec, tam gori na Golovcu in daleč tja proti Rudniku in naprej proti Debelu hribu. Ti ljudje nabirajo dražje in suhe veje, jih spravljajo v vreče, nekateri jemljejo seboj celo vozčke, na katere nakladajo debelejšje veje. Med nabirali suhljadi so pa tudi ljudje, ki so začeli sekati in žagati mlado drevje.

Kljub vsemu pridno zidajo

Čeprav so dandanes na svetu čudni rači, le prav malo zanesljivi, saj vidimo, kakšne reči se tako rekoč kar čez noč dogajajo in kakšne neverjetne spremembe so na vrsti, si ljudje niso dali vzeti gradbene podjetnosti. Kakor v najbolj mirnih časih lepo zidajo naprej, kupujejo nove hiše, vtikajo denar v najraznovrstnejše nepremičnine, si skušajo pridobiti kakšno pripravno parcelo, na kateri bodo v kratkem času prav gotovo cene poskočile. Če človek stopi ven na periferijo, vidi povsod zidarje, povsod kakor gobe po dežju rastejo iz tal nove hiše. Prav nič se n zdi, da bi zunanji dogodki kaj vplivali na naše ljudi. In prav je tako. Čemu bi se tudi pustili begati. Svoje reči opravljajo lepo naprej, svoje načrte naprej uresničujejo, svoje zamisli iz prejšnjega leta, ko je bilo na svetu še mirno, naprej ostvarjajo v popolnem miru in dobrem razpoloženju.

Majstrovi borci poldejo na Oplenac

Maribor, 14. junija.

Potovanje zveze Maistrovih borcev na Oplenac bo 5., 6. in 7. julija t. l. Ugodna prilika za članstvo, da vidi našo prestolnico in Oplenac. Prijave do 20. t. m. v tajništvo ZMB dnevno dopoldne v Narodnem domu, kjer se dobijo natančne informacije.

Četrtnska vožnja, odhod 4. julija ob 17.55 iz Maribora, glavni kolodvor.

lija, kakor da bi bila preslišala Amyjino vprašanje.

»Odgovori mi!« je nepopustljivo ponovila Amy.

»Važno je samo, da ga rešimo, vse drugo je odveč! Zagotavljam ti, Amy!« je tiho šepetala Julija, kot bi iz njenih ust prihajala sveta, skrivnostna, posvečena misel.

»Odgovori mi!« je zopet trdo ponovila Amy z vso odločnostjo in nepopustljivostjo in se strogo zagledala Miss Juliji v oči. Preden bi se odločila za svoj končni sklep, je Amy hotela biti na jasnem, kako stoji vsa stvar med Julijo in Presom, da se bo potem mogla ona sama po tem ravnati. Bila je trdno prepričana, da bo mogla v tem trenutku izvesti iz Julije vso resnico, potem pa se bo mogla odločiti kakor bo hotela... Morda bo resnično prepustila Presa popolnoma Juliji in se mu ne bo, ko bo odzdravil, nikdar več približala, da ne bi motila sreče dveh ljudi, ki se poznata že od davnaj in morda gresta bolj skupaj kot mu gre ona, dete Severa. Mirno je čakala odgovora, pripravljena na vse.

»Obe veva to...« je končno zlomljeno med globokim dihanjem odgovorila Julija. »... Pres ljubi svojo ženol katero drugo naj bi tudi ljubil...? Mene brez-pogojno ne... Preveč sem ga žalila... Zadal sem mu preveč trpljenja in bolečine... in mu storila preveč krivice. Nisem bila z njim dobra in ponosna kot ti! Priznam ti skesano, priznam, ker jaz to vem in to čutim!«

svoje zadnje rešitve in svoje zadnje sreče. Samo pokleknila ni pred njo kot je pokleknila prvič v življenju pred Presom takrat, ko jo je našla v sobi Mrs. Amy. Skoraj bi ji bila ponovila one iste besede: »Glej, klečim pred teboj in še pred nikomur nisem v življenju klečala, usmili se me!«

Osupljeno in vsa zmedena je gledala Amy to tako ponosno in kljubovalno ženo tega divjega juga. Njen sklep je začel omahovati. V tem trenutku je dvomila, kakor od obeh ima več pravice, da gre s Presom, kakor je za to sposobnejša in kakor bo Presu v tem času potrebnejša. Ona ali Julija?

»Amy, dopusti mi, da pokažem, da znam tudi pošteno ljubiti!« je proseče drhtel Julijin glas in počasi se je začela spuščati s kolena na zadnjo stopnico. Le pokleknila more še in z rokami objeti noge tej hladni ženi s Severa. Amy ni mogla tega več prenašati. Nagnila se je nad njo in jo s svojim pogledom prisilila, da je zopet dvignila svoja kolena in ji rekla:

»Julija, povej mi nekaj, kar mi lahko poveš samo ti!«

Z velikim zaupanjem jo je Julija toplo pogledala v oči, pripravljena povedati vse po pravici, pa naj bi zahtevala od nje kar koli.

»Ali te Pres še vedno ljubi? Povej mi, ti edina veš to!« jo je počasi in trpko vprašala Mrs. Amy.

»Pusti me iti z njim!« je zašepetala Ju-

To vam priznam, toda imejte tudi dovolj hrabrosti, da pustite namesto sebe mene, da ga na ta način obe rešiva! Ne bojite se smrti, resnica je to, toda v Presovem imenu vas prosim... za njegovo življenje!« je počasi govorila Julija in naglašala vsako besedo posebej s pogledom naravnost v oči Mrs. Amy. Z močjo svoje volje in z močjo svojega govora jo je hotela zlomiti v njeni nameri in jo prisiliti k popuščanju.

»Zahtevate njegovo življenje, kajne, za sebe?« je Mrs. Amy izgovorila Juliji okrutni očitke. Vedela je, da jo bo s tem globoko ponižala in užalila. To je končno ona tudi hotela, prepričana, da se bo odločne Julije le na ta način rešila s poti, da bo mogla nemoteno spremljati Presa na kužni otok. Prevarala se je. V drugičnem položaju bi bila Julija na tako težko in namerno žalitev in ponižanje močno odgovorila, sedaj pa je zbrala vse moči in se premagala. Doumela je stališče Presove žene in zato tudi njeno žalitev. Smatrala je, da ima Mrs. Amy deloma prav. Namesto, da bi napadla z vso oostrojtjo in vrnila žalitev s še hušjo in še bolj grobo žalitvijo, je Julija odgovorila poboito in turobno, toda mirno, zbrano in prepričljivo:

»Amy, dokazala vam bom, da znam biti tudi enesibna! Amy, pomagaš mi, da postanem tudi jaz čista kot si ti!« je zaupno, toplo in skrušeno zvenel njen glas. Gledala je Amy z bolnimi in solznimi očmi in dvigala k njej na pol sklenjene roke, kot da pričakuje samo od nje

Rak ni več neozdravljiva bolezen

Treba je le bolezen pravočasno ugotoviti, kar je s preiskavo krvi in vode možno

Kdo bi mogel bolj razveseliti tiste, ki so oboleli na raku, kakor jih je sloviti berlinski zdravnik Rudolf Ram s svojo zadnjo izjavo, ki jo je o tej bolezni dal nekemu častniku in ki je v njej med drugim poudaril, da rak ni več neozdravljiva bolezen.

Po njegovi razlagi se rak ne nalez s kakšnimi bacili kot na primer jetika ali tifus, pač pa človek oboli na raku zaradi nepravilnega delovanja kakšnega organa. Kaj povzroči to nepravilno delovanje, pa do sedaj še ni bilo mogoče ugotoviti. Dokazano je le to, da se takšne motnje v organu podedujejo, ali z drugimi besedami, da je tudi rak sam podedljiva bolezen.

Kot n. pr. jetika, je tudi rak med ljudstvom zelo razširjen. Kljub najskrbnejšemu raziskovanju na tem polju pa se zdravnikom do sedaj še ni posrečilo te bolezni omejiti. Niti v tistih državah, kjer imajo na razpolago najraznovrstnejša in najmodernejša sredstva, to ni uspelo. Naj navedemo za primer samo Nemčijo: Samo v nekdanji stari Nemčiji je rak zahteval na leto okoli 100.000 življenj. Toda s tem se še ne pravi, da se je ta bolezen vedno bolj razširjala. V tolažbo tistim, ki na raku sami trpe, se lahko reče, da je število za rakom umrlih ljudi sicer samo po sebi nekoliko poskočilo, ni pa temu vzrok pogostejše obolenje na raku, pač pa dejstvo, da se danes pravi vzrok smrti ugotavlja že z veliko večjo natančnostjo kot pred leti. Zdj zdravniki n. pr. ugotove raka tudi v takšnih primerih, pri kakršnih prej nihče niti pomislil ne bi, da gre za to bolezen.

Nadaljnji vzrok, da narašča število smrtnih primerov, je v tem, da danes na splošno dosegajo ljudje višjo starost. Pri teh visokih letih pa se vsekakor bolj podvrženi tej bolezni. Takoj pa je treba poudariti, da rak ni bolezen samo starejših ljudi, kot je prej na splošno prevladovalo mnenje ne samo med preprostim ljudstvom, pač pa tudi

med zdravniškimi krogi. Številke dokazujejo, da so tudi moški in ženske v najlepših letih starosti, med 30 in 40 letom, kaj pogosto umirali za rakom. Bolezen raka se pri ženskah pojavi ponavadi pri 30 letih, pri moških pa nekoliko pozneje.

Rak se pojavlja na raznih človekovih organih v obliki nekakega vozla ali tvora. Tako so ljudje, ki imajo raka na ustnicah, na jeziku, v grlu, na sapniku, v požiralniku, na želodcu, na mehurju, na črevesju, na ledvicah, na prsih, na trebuhu ali drugod.

Človek, ki ima raka, se more popolnoma pozdraviti. Zelo važno pa je pri tem, da se obolenje pravočasno opazi. Raka zdaj zdravijo z obsevanjem z rentgenovimi in radijskimi žarki, ali pa tudi z operacijo, pri čemer se odstrani tkivo, v drugem primeru pa tudi cel organ, ki je okužen. Zdravniška veda je danes na tem polju že toliko napredovala, da je možno vsaj omejiti razširjenje te bolezni v veliki meri na ta način, da so široke ljudske plasti že poučene, zaradi česar se utegne rak pojaviti, poznajo pa tudi že njegove prve znake. To je nujno potrebno posebno zato, ker se rak ne napoveduje z nobenimi poprejšnjimi znaki, n. pr. s kakšnimi bolečinami, vnetjem, vročino in drugim. Le nastop nenormalnih pojavov kot so n. pr. oteklina, krvavi sledovi v blatu ali podobno, da slutiti to nevarno bolezen na človeku.

Zdravniška veda že desetletja lahko pod drobnogledom natančno loči zdravo tkivo od bolnega. Najnovejša izkušnja kažejo, da se tudi z natančno preiskavo krvi in vode more ugotoviti obolenje na raku. Torej pridemo do te ugotovitve lahko pravočasno, tedaj, ko še ni nikjer prav nobenih zunanjih, vidnih znamenj, da se na raku res loteva. Z obsevanjem z radijskimi žarki pa se ta bolezen, dokler je res še v kali, da čisto pozdraviti, kakor trdi omenjeni berlinski zdravnik.

Častnikar, ki je na lastne oči videl vkrcavanje zavezniške vojske v severni Flandriji, popisuje, kakšna je bila

Poslednja noč v Dunkerqueu

Casnikar, ki je bil priča bojev v poslednji noči v Dunkerqueu, opisuje strašno bitko, v kateri se je zavezniškim posredilo rešiti večino severne armade, ki se je o njej že zdelo, da je vea izgubljena, takole:

Predstavljajte si, pravi, goreče pristanišče, noč, skozi katero eskajo ogromni plameni in se sliši reganje strelnic, pokanje granat vseh kalibrov, kričanje, povelja, stokanje ranjencev. Predstavljajte si to strašno zmešnjavo in lahko si boste ustvarili sliko, kako silen in ogorčen je bil boj in kako se je vse reševalo iz tega strašnega vrtinca.

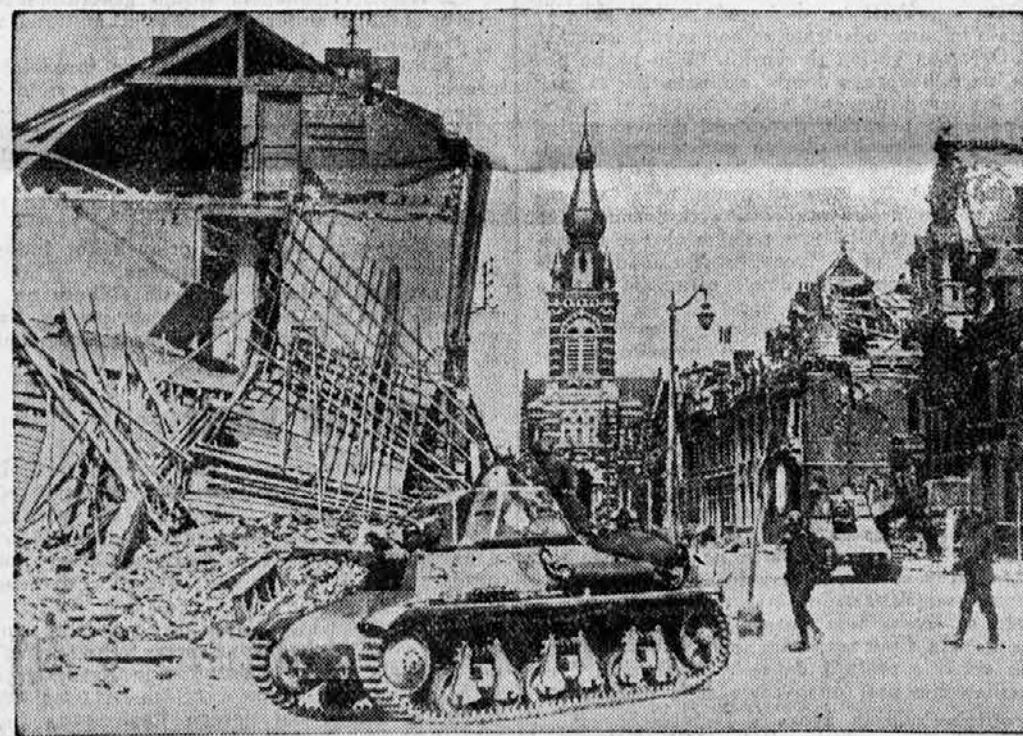
Ples ladij

Priznati moram, da sem v prvih trenutkih, potem ko se je armada prebila do morja, obupaval. Zdelo se mi je, da strašnih sanj ne bo nikdar kraja in da ni nobenega upanja, da bi se mogli rešiti iz tega strašnega vrtinca. Pred pristaniščem so se pre- givale ladje vseh vrst: trgovalke, ribiške, torpedovke, patrolne ladje, rušilci. Vsa ta množica ladij se je poganjala naprej in se gnetla. Ladje so zadevale druga ob drugo. Vsaka je manevrirala po svoje, kakor se je zdelo prav in primerno njenemu poveljniku. Vse so imele en cilj: pristati, vkrcati in odpeljati. Ni bilo časa niti možnosti, da bi se mogel organizirati načrten prevoz. Kriki, kletve in vzpodbujevalne besede, vse to je bilo slišati na krovih ladij. Človek bi mislil, da so trenutki šteti. Vmes pa so tulile sirene, da je človeka spreletavalo po kosteh. Slišala so se vse povsod nemirna povelja, ladje pa so plesale naprej.

Zadaj za to strašno pesmijo, za prvim ognjenim zastorom pa je ležalo mesto, ki je bilo podobno ognjišču in bilo oblegano od vseh strani. Dan za dnem, noč za nočjo so padale nanj bombe. Razen nekaj golih zidov je bilo vse v razvalinah. Ljudje, ki so bili skriti v zavetjih in so le tu pa tam skočili po potrebno hrano in vodo, se niso več poznali. Ulice, križišča in trgi so bili tako razbiti, da ni nihče vedel, kje je, da nihče ni mogel spoznat več prejšnjega obličja mesta. Povsod je ležalo na kupe mrličev, povsod je bilo slišati stokanje ranjencev. Čete so uporno kljubovale temu peklju in se pogajale proti obali, kjer jih je morda čakala rešitev. Toda Dunkerque, čeprav oblegan iz zraka in od kopnega, se je še vedno držal.

Admiral Abrial

Ko je Weygand obiskal čete v Flandriji, se je ustavil tudi v Dunkerqueu ter izročil poveljstvo admiralu Abrialu, ki je organiziral obrambo. Ne brez uspeha. Povsod je bil zraven, za vse je skrbel: za zvezo z mornarico in letalstvom, za izpraznitev



Francoski tank lomasti skozi neko francosko mesto, ki ga je sovražnik že dodobra porušil.

Got brez miru
W. Miller

52

Dejal sem Di Minerbiji, da bi rad prihodnje jutro ujel ladjo iz Napolija za Egipt. Pomnil je, da ne bom mogel na nobenem poizkusu parnika najti prostora, ker so zaradi vojne nevarnosti vse ladje na Sredozemskem morju prenapolnjene, pa tudi če pridem v Egipt, bom moral v Suezu čakati na »Vulcanio«.

Hotel sem tregati vse to, samo če bi mi preskrbel dragoceno izkaznico. Še vedno se je obotavljal, najprej zaradi tega, ker da nimam nobene fotografije, čeprav sem jo po naključju imel v žepu, potem pa zaradi tega, ker da ne bo ministrstvo za kolonije ob tako pozni uri potrdilo tiskovne izkaznice.

Silil sem ga, naj pokliče ministrstvo. K sreči je bil en uradnik še v službi in je dejal, da je pripravljen čakati name. Nazadnje se je Di Minerbi — Bog mu daj dobro — le omečil in izpolnil mojo izkaznico — tiskovno izkaznico št. 1.

Brez sape sem drvel v ministrstvo za kolonije zaradi vizuma, potem pa v hotel, da bi stlačil prtljago v potno vrečo, zakaj v pol ure je peljal vlak v Napoli.

Samo častnikar more razumeti moje radostno razburjenje, da sem dobil prednost pri dogodku svetovnega pomena. Sicer je bil moj stari tekmeec in prijatelj Lloyd Gibbons po posebnem in osebnem Mussolinijevem dovoljenju že na poti, toda upal sem, da ga bom ujel. Vedel sem, da bom prišel mnogo dni pred slehernim tekmecem v Eritrejo, če bom v Aleksandriji dobil letalo.

Po nekaj urah spanja v Napoliju sem šel brez vozovnice v pristanišče. Di Minerbi je imel prav, vozovnic ni bilo mogoče dobiti. Upal sem, da bom prišel na italijanski parnik »Esperia«, ki je to jutro odpeljal v Aleksandrijo. Če bi se mi to sponesrečilo, bi se podrla vse upanje, da bom prišel do italijanske vojske pred svojimi tovariši.

Poslal sem strežnika iz hotela s prtljago naprej po ladijskih stopnicah. Ko me je preglednik vozovnic ob vnožju stopnice prosil za listek, sem dejal, da ga ne razumem in mu govoril po angleško. On je govoril samo italijansko in me je po jeznem prerivanju nazadnje pustil na krov. Očitno je bil prepričan, da sem pač trapast tujec in moram vsekakor imeti vozovnico.

Kake pol ure pred odhodom »Esperia« me je našel blagajnik in zahteval vozovnico. Povedal sem mu, da si je nisem utegnil preskrbeti, da pa bom plačal v angleških funtih, zakaj vedel sem, da Italijani nujno potrebujejo tujega denarja. Blagajnik je vztrajal, da je ladja čisto polna in da moram na suho.

Po dolgem pregovarjanju, med katerim sem mu dejal, da bom tisti dve noči prespal na ležalniku, ter mu molil pod nos dva bankovca po deset funtov, se je vdal in mi dovolil, da lahko ostanem. Nekaj ur pozneje mi je povedal, da je spraznil zame kabino tretjega inženirja. Ta kabina je bila samo ležišče v majhnem, vročem prostoru.

Prišli smo v Aleksandrijo pozno ponoči. Letalo Imperial Airways za Chartum, ki je letelo dvakrat na teden, bi se moralo dvigniti naslednje jutro. V Chartumu sem upal, da bi dobil zvezo z italijanskim letalom za Asmaro v Eritreji.

Hitel sem na postajo Imperial Airways. Dejali so mi, da me nikakor ne morejo vzeti s seboj. Letalo je bilo že tedne naprej zasledeno. Agent mi je pokazal račun, po katerem je bilo letalo do kraja naloženo s pošto, potniki in prtljago do skrajnostne meje, katero je angleško letalsko ministrstvo dovoljevalo.

Obupano sem vztrajal pri svoji želji in se boril z vsemi možnimi razlogi. Posebno sem se skliceval na to, da sem sam izdal že tisoče dolarjev za Imperial Airways in da zaradi tega zaslužim v tem izrednem primeru nekaj obzira. Če bi to ne bili Angleži, bi bil poskusil z znatno podkupnino. Toda vedel sem, da bi kaj takega bilo tu čisto brez uspeha.

Po uri vročega prepiranja je agent nazadnje popustil in dejal, da bo videl, kaj bi se dalo narediti. Svetoval mi je, naj grem spat,

mesta — in ko je dopolnil svojo nalogo, je zapustil mesto zadnji ter se vkrcal na neko torpedovko.

Ko se je zdelo, da je že vse zmešano in zaprtano z ladjami, se je nenadoma odtrgala ladja za ladjo z živim tovorom ter odpulila. Na njihova mesta so takoj zavozile druge ladje in medtem ko je zmešnjava trajala naprej, so te ladje zopet odpule. To je šlo kar naprej. Ni mogoče opisati vseh junških dejanj pogumnih mornarjev v teh vodah.

Ladji »Diligente« je zmanjkalo goriva. Njen poveljnik je opazil na pomolu nek avto z gorivom in ukazal, naj gredo ponj. Ko je bila ladja preskrbljena, je poleg avtomobila tresčila bomba. Ladja je odpulila. — Prednji del ladje »Cyclone« je bil čisto razbit. Naložil je vojake in odpulil v Anglijo. Med potjo je kar naprej streljal na sovražna letala, ki so ga obletavalja kakor muhe. »Jaguar« se je potopil, posadka pa, kolikor jo je ostalo, je odšla brant mesto. Torpediran »Bourrasque« je pretrgala bomba na dvoje in rešenci so videli, kako jih je njen poveljnik pozdravljal ter se ni hotel rešiti, ampak se je potopil s svojo ladjo vred.

Boji na suhem

V tem podirajočem se peklju sem pomislil na one, ki so se branili in trdnjavah ob robu mesta in katerih žrtve so bile potrebne. Mislil sem na one, ki so z enim tankom in enim topom uničili na kupe sovražnih vozov. Kajti človek, ki se bori z gojemov za golo življenje, je zmožen neverjetnih dejanj. — Mislil sem na tisto afriško divizijo, od katere se je vrnila le peščica vojakov, na letalce, ki so se borili eden proti petim in ki so se dobro držali, kajti njihov material je bil neprimerno boljši kakor sovražnikov. Mislil sem na tiste artiljerijske častnike, ki so imeli nalogo uničiti še poslednje bencinske tanke, ki jih sovražnik še ni dosegel. Silne eksplozije so potrjevale, da so opravili uspešno svojo nalogo. Rakete so švigale po zraku kakor rdeče rože.

Nič ni naravnije, da so ljudje, ki so se borili tedne, bili obkoljeni brez upanja in se ne prestano bili, da so ti ljudje mirno čakali med točo bomb in granat na rešitev tri dni. Ko je pristal »Citinas«, da bi jih vkrcal, se je vse izvršilo v najlepšem in najstrožjem redu. Vojaki, s čepicami v rokah, s puškami preko ramen in maskami ob strani so se začeli vkrcavati, dva po dva, mirno, brez zmešnjave, pod vodstvom svojih častnikov. Samo ko so bili prekoračili most, se je vsakemu izvil iz prsi globok vzdih, ki se je spremenil v mrmrajoče besede: »Tu smo! Niso nas pustili umreti. Hvala vam, vrli možje!« Nikdar ne bom pozabil tega glasu in izrazov teh bradatih obrazov.

Ta ladja je bila ena zadnjih, ki je vkrcavala severno armado. Ko sem nekaterim rekel, da jih občudujem, mi je neki mornar rekel: »Ali res, mielite tako? Bolje je, da je tako, kakor pa da bi nas zmerjali in rekli, da smo figovci.« — Morda so tako mislili tudi tisti, ki so v utrdbah v mestu streljali z zadnjimi granatami in je zaščitnica pošiljala med sovražnika poslednje izstrelke, medtem ko smo se mi vedno bolj oddaljevali od gorečega mesta in so ladje vseh vrst vozile proti angleški obali na tisoče rešenih ljudi. Dunkerque je bil samo še ogromno ognjišče, ki je čakalo, da bo vetal dan.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8						
9					10	
11	12				13	
14		15	16		17	18
19		20			21	
22		23	24	25		
	26				27	28
29		29 D	30			
31			32			

VODORAVNO:

1. Slovenski pisatelj in kritik. 8. Cankarjeva pesniška zbirka. 9. Sov. film-ki in dramski igralec (gostoval je pred kratkim pri nas). 10. rolmer kroga. 11. Umirati. 13. Rimski novec, tudi igralna karta. 14. Inicialke živečega slov. pesnika. 15. Dragocena kovina. 19. Nikalnica. 20. K. mični izraz. 21. Član. 22. Zemlja. 24. Oseba iz »mne. /zobčenci/. 26. Polska dežarna enota. 27. Pesniška oblika. 29. Čut. 30. Slovenska reka. 31. Zensko krstno ime. 32. Zborovanje.

NAVPIČNO:

1. Ruski pesnik. 2. Oseba iz Gotovačeve opere »Ero z onoga sveta«. 3. Gorovje v Franciji. 4. Utežna mera. 5. Italijanski slikar. 6. Ribja jajčeca. 7. Zmeda. 12. Z tarice. 16. Cvet ka. 17. Divje govedo. 18. Pesniška oblika. 2. sklon). 23. Ljudska vorašalica. 25. Država v USA. 26. Stena. 27. Glej! 28. Reka v Italiji. 29. b. Prtridilnica.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Ruda. 5. Kapela. 7. Itaka. 8. Orel. 12. Sura. 13. Ujeda. 14. Da. 15. Fra. 16. Dovolj. 18. S. L. S. 20. Brama. 21. Svak. 22. Narava. Ararat.

Navpično: 1. Raka. 2. Upa. 3. De. 4. Aloja. 5. Karavana. 6. Ave. 7. Is. 8. Tudor. 10. Adela. 11. La. 13. Uri. 15. Klara. 16. D. b. 17. Omar. 18. Svat. 19. S. k. 21. Iva. 23. Ar.

Radio

Program radio Ljubljana

Sobota, 15. junija: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.00 Poročila in objave — 13.00 Napovedi — 13.02 Vojna neznankam (plošče) — 14.00 Poročila — 17.00 Otroška ura: Z mladino kramlja gđc. M. Komanova — 17.30 Za našo deco (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18.00 Z delopust igra Radijski orkester — 18.40 Obzramba pred zračno pešadijo — 19.00 Napovedi in poročila — 19.20 Nacionalna ura — 19.40 Objave — 20.00 Zunanje politični pregled (Fr. Tersegav) — 20.30 »O kukavici, gosenci in drugih živalih«. Pisan večer. Besedilo: inž. O. Muck. Izvajajo člani Radij. igral. družine, vodi inž. Iv. Pengov — 22.00 Napovedi in poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (Radij. orkester).

Drugi programi

Sobota, 15. junija: Belgrad: 22.50 Plesna glasba — Zagreb: 20. Zabavni konc. — Bratislava: 22.15 Zabavna glasba — Praga: K. Zellerjeva opera: »Ptičar« — Sofija: 19.50 Lahka glasba — Beromünster: 21. Zabavni konc. — Budimpešta: 20.10 Opereta — Bukarešta: 20.20 Plesna glasba — Stockholm-Hörby: 20.55 E. Kelmanova opera: »Cardaska princeza« — Trst-Milan: 21. Komor opera — Rim-Bari: 22. Simf. konc. — Florenca: 19.30 Opera — Sotens: 21.20 Pisan spored.

Belgrajska kratkovalovna postaja YUA, YUB (49.18 m): 19.45 Poročila v slovensčini YUF (19.69): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko YUG (19.69 m): 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.